

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสละสิทธิ์โควตาในเขตพัฒนาภาคเหนือ และเพื่อวิเคราะห์ปัญหาการสละสิทธิ์ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขแก่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้ข้อมูลนักเรียนที่สอบผ่านข้อเขียนเข้าศึกษาจากการสอบคัดเลือกโควตาในเขตพัฒนาภาคเหนือปีการศึกษา 2545-2549 จำนวน 10,898 ราย และได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา และแบบจำลองโลจิสต์ (logit model)

ผลการศึกษาพบว่า มีนักเรียนสละสิทธิ์เข้าศึกษาจำนวน 3,153 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.93 เมื่อพิจารณาจากข้อมูลทั่วไปพบว่า อัตราการสละสิทธิ์เข้าศึกษาส่วนใหญ่พบในนักเรียนสายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ร้อยละ 32.27 ขณะที่สอบเข้าอยู่ในอันดับการเลือกอันดับสอง คิดเป็นร้อยละ 35.50 และลักษณะการเลือกอันดับคณะต่างกลุ่มสาขาวิชา ร้อยละ 35.52 เมื่อพิจารณาตามภูมิภาคพบว่า อัตราการสละสิทธิ์เข้าศึกษาส่วนใหญ่พบในนักเรียนอาศัยอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่าง คิดเป็นร้อยละ 56.47 และเมื่อพิจารณาคณะที่สอบผ่านเข้าศึกษา พบว่า อัตราการสละสิทธิ์เข้าศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่สอบผ่านเข้าศึกษาคณะในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีร้อยละ 34.44 ส่วนสาเหตุที่ทำให้นักเรียนสละสิทธิ์เข้าศึกษามากที่สุดคือ ความต้องการขึ้นสมัครคัดเลือกในระบบกลาง (Admissions) รองลงมาคือ ความต้องการเข้าศึกษาในสถาบันอื่น

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแบบจำลองโลจิตพบว่า นักเรียนมีแนวโน้มที่จะลงทะเบียนเข้าศึกษาเพิ่มขึ้น ถ้านักเรียนสอบได้คะแนนสูงขึ้น ศึกษาในสายการศึกษาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ คณะอันดับการเลือกเป็นอันดับสอง ลักษณะการเลือกอันดับคณะต่างกลุ่มสาขาวิชา ภูมิภาคเหนือตอนล่าง สอบผ่านเข้าศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะเกษตรศาสตร์ แต่นักเรียนมีแนวโน้มที่จะลงทะเบียนเข้าศึกษาลดลง เมื่อนักเรียนศึกษาในโรงเรียนประจำจังหวัด หรือสอบผ่านเข้าศึกษาในคณะแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ และคณะสัตวแพทยศาสตร์ ซึ่งแบบจำลองที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงในการพยากรณ์ร้อยละ 74.28

ผลการวิเคราะห์ผลกระทบหน่วยสุดท้าย (marginal effect) เมื่อพิจารณาจากข้อมูลทั่วไปพบว่า ถ้านักเรียนศึกษาในสายวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ สอบผ่านเข้าศึกษาในคณะอันดับการเลือกอันดับสอง เลือกอันดับคณะต่างกลุ่มสาขาวิชา หรือสอบได้คะแนนเพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ย 1 คะแนน จะมีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะตัดสินใจลงทะเบียนเข้าศึกษาจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 23.94 15.13 3.92 และ 1.35 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามภูมิภาค พบว่า ถ้านักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือตอนล่าง จะมีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะตัดสินใจเลือกลงทะเบียนเข้าศึกษาเพิ่มขึ้นร้อยละ 25.51 และถ้านักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนประจำจังหวัด จะมีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะตัดสินใจลงทะเบียนเข้าศึกษาลดลงร้อยละ 2.75 เมื่อพิจารณาคณะที่สอบผ่านเข้าศึกษา พบว่า ถ้านักเรียนสอบผ่านเข้าศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะเกษตรศาสตร์ จะมีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะตัดสินใจลงทะเบียนเข้าศึกษาเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.37 17.59 16.06 14.44 12.89 และ 11.43 ตามลำดับ และถ้านักเรียนเรียนสอบผ่านเข้าศึกษาในคณะแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ และคณะสัตวแพทยศาสตร์ จะมีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะตัดสินใจลงทะเบียนเข้าศึกษาลดลงร้อยละ 39.58 22.73 15.19 และ 13.80 ตามลำดับ

ผลจากการศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้กับทางมหาวิทยาลัย ได้แก่ ควรมีการคิดค่าน้ำหนักในการคิดคะแนนที่ให้ความสำคัญต่ออันดับการเลือกคณะ ควรมีการลดอันดับการเลือกหรือการเพิ่มค่าสมัครเมื่อนักศึกษาสมัครเลือกคณะอันดับที่สอง รวมทั้งมีมาตรการควบคุมให้ผู้สมัครเลือกคณะในกลุ่มสาขาวิชาเดียวกัน ควรมีมาตรการชดเชยค่าใช้จ่ายที่มหาวิทยาลัยต้องเสียไปอันเนื่องมาจากการลงทะเบียนเข้าศึกษา ควรมีการประสานความร่วมมือในการรับเข้านักศึกษา ร่วมกับมหาวิทยาลัยอื่น และควรมีการปรับจำนวนรับสำรองสำหรับคณะที่มีอัตราการลงทะเบียนมาก

This study has the objectives to identify the factors contributing to the likelihood of high school students to decline the privilege of getting university admission in quota system in Northern Development Region, to analyze the problems of such decline, and to provide advice on remedial measures for Chiang Mai University. The investigation was based on information of 10,898 qualified candidates who had passed the written examination for admission in the quota system for 2002-2006 academic years. The analyses were based on the results of descriptive statistics and logit model application.

It was found 3,153 admission grantees or 28.93% of the total number declined to take their seats in the offered faculty/college. Among those who declined 32.27% had their high school background in the sciences-mathematics field, 35.50% got admission into their second choice of preference, and 35.52% got admission into faculty not related to their high school educational background. By domicile origin, the majority or 56.47% came from the Lower North. By faculty to be declined, the most cases or 34.44% were admitted into faculties in sciences and technology fields. The primary personal reason underlying the decline for quota admission was

desire to enter university through the National General Admission System, followed by the desire to study in institution other than the one he/she was previously granted the admission.

The results of logit model application revealed that students having high likelihood to decline the seats from quota admission were those who had better examination results than average, had background in sciences-mathematics field, got admitted into faculty not related to their high school background, lived in the Lower North and got admission into the faculty of science, faculty of economics, faculty of social sciences, faculty of humanities, faculty of education and faculty of agriculture. Students having lower likelihood to decline were those who graduated from provincial schools and got admission into the faculty of medicine, faculty of dentistry, faculty of pharmacy and faculty of veterinary medicine. The results from logit model application provided 74.28% of predictive accuracy.

The analysis of marginal effect found if student had sciences-mathematics background, got admitted in to the faculty which was his second choice, got admitted into the faculty not related to his educational background, got one mark higher than the average score, the likelihood to decline would increase by 23.94%, 15.13%, 3.92% and 1.35% respectively. By domicile origin, if student had residence in the Lower North, the likelihood to decline would increase by 25.51%. Meanwhile, the likelihood to decline would decrease by 2.75% if the student could be described as provincial school graduate. By faculty, the likelihood to decline would increase by 18.37%, 17.59%, 16.06%, 14.44%, 12.89% and 11.43% if the student got admission into the faculty of science, faculty of economics, faculty of social sciences, faculty of humanities, faculty of education and faculty of agriculture, respectively. Meanwhile, the likelihood to decline would decrease by 39.58%, 22.73%, 15.19% and 13.80% if the student got admission into the faculty of medicine, faculty of dentistry, faculty of pharmacy and faculty of veterinary medicine, respectively.

Recommendations for University of Chiang Mai emerged from this study results include score weighting to place importance on the order of admission choice, reduction in number of choices or increase in application fee for the second choice, limiting the choices to comply with educational background, imposing the fine to compensate for the loss incurred by the University as the result of the expected student declining the offer of admission, coordination with other universities in admission procedures, and increase in the number of students in waiting list for faculties that experience high rate of admission decline.